Handläggare
Marita Johansson
Telefon: 08-508 35 562

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 9 februari 2021

Ärende 13

Beslut om genomförande - uppdaterat ärende

Förvaltningens förslag till beslut

1. Nämnden beslutar att för sin del godkänna föreliggande förslag gällande inrättande av stadens Etableringscentrum samt bilagd utredningsrapport.
2. Nämnden beslutar att föreliggande ärende ersätter tidigare ärende DNR AMN 2020-0165-1.3
3. Nämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen

Sammanfattning

I stadens budget för 2019 gavs arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningar för inrättande av Etableringscentrum i syfte att öka nyanländas möjligheter till snabb förankring i arbets- och samhällsliv.
Utredningens samlade bedömning var att det finns en stor grupp nyanlända som har behov av stadens insatser parallellt med Arbetsförmedlingens och att det finns en stor samsyn kring behovet av större samordning av arbetet med nyanlända, det initiala mottagandet, samt ett behov av att få bättre effektivitet i det rekryterande arbetet mot studier och jobb.

21 april 2020 fattade Arbetsmarknadsnämnden beslut om att godkänna utredningen om Etableringscentrum samt att godkänna det stegvisa inrättande av Etableringscentrum och överlämna utredningen till kommunstyrelsen.
26 maj 2020 lämnade Socialnämnden förslag om att socialförvaltningen genom Intro Stockholm blir en aktiv samarbetspart i utvecklingen av Etableringscentrum, att Etableringscentrum samlokaliseras med Into Stockholm samt att Intro Stockholms uppdrag att ge initial samhällsvägledning utökas till att även omfatta nyanlända som är egenbosatta.

Första steget till Etableringscentrum togs under 2020 genom att arbetsmarknadsnämndens projekt, Hållbar etablering,

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
start.stockholm

samlokaliserades med socialnämndens verksamhet Intro Stockholm i Intro Stockholms lokaler.

Av kommunfullmäktiges budget 2021 framgår att Arbetsmarknadsnämnden ska prioritera insatser som skapar förutsättningar för nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället och ska genom stadens etableringscentrum bidra till en väg in för nyanlända, erbjuda ett tidigt, förebyggande och sammanhållet stöd och insatser i syfte att öka nyanländas etablering på arbetsmarknaden och i samhället samt stärka samverkan med nationella myndigheter för ett bättre mottagande. Arbetsmarknadsnämnden ska tillsammans med Arbetsförmedlingen medverka i skyndsamt upprättande av den nyanländes handlingsplan.

Socialnämnden ges i uppdrag att samverka med Arbetsmarknadsnämnden kring Etableringscentrum. Stadsdelsnämnderna ges i uppdrag att med stöd av arbetsmarknadsnämndens Etableringscentrum samverka både inom staden och externt med näringsliv och civilsamhälle för att nyanlända ska etableras snabbt på arbetsmarknaden. Arbetsmarknadsnämnden tillfördes också 6,3 Mnkr som halvårseffekt för 2021.

I detta ärende föreslår förvaltningen en uppdatering av nämndens tidigare beslut om inrättande av Etableringscentrum. Detta ärende föreslås därmed ersätta tidigare ärende med Dnr AMN 2020-0165-1.3. Huvuddelen av förslagen i detta ärende är desamma som i tidigare ärende. Ärendet har dock framförallt aktualiserats och kompletterats med Socialnämndens lämnade förslag 2020-05-26 i ärendet att Etableringscentrum samlokaliseras med Intro Stockholm (Dnr 1.2.1-299/2020), samt uppdrag som ges i stadens budget 2021 som rör Etableringscentrum. Därutöver beskrivs ytterligare förslag från Arbetsmarknadsnämnden om möjliga justeringar i ansvarsfördelning avseende initialt ekonomiskt bistånd för nyanlända (den så kallade ”glappetersättningen”) för vidare beredning. Ärendet har också tillförts en utvecklad beskrivning om tilltänkt samarbete och samordning mellan Etableringscentrum och stadsdelsförvaltningarna.

I ärendet föreslås att ett andra steg av inrättande av Etableringscentrum genomförs genom att arbetsmarknadsnämnden sammanför delar av egna verksamheter som är riktade till nyanlända till Etableringscentrum samt även stärker verksamheten med ytterligare resurser. Detta föreslås ske 2021-07-01.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Verksamheten lokaliseras i gemensamma lokaler med projektet Hållbar Etablering och Intro Stockholm.

I ett tredje steg år 2022 implementeras hela eller delar av projektet Hållbar etablering i ordinarie verksamhet vid Etableringscentrum.

Genom Etableringscentrum erbjuds nyanlända, både kommunanvisade, egenbosatta och deras anhöriga, en väg in och ett likställigt initialt stöd. Det arbetsmarknadsrelaterade stödet till nyanlända förstärks utifrån ett holistiskt perspektiv med fokus på en sammanhållen planering.

Etableringscentrum ska vidareutveckla samarbetsformer inom staden och med de statliga myndigheterna inom etableringsområdet, civila samhället och Region Stockholm.

Bakgrund

1. Utredning om Etableringscentrum

I stadens budget för 2019 gavs arbetsmarknadsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningar för inrättande av Etableringscentrum. Syftet var att öka nyanländas möjligheter till snabb förankring i arbets- och samhällsliv. I budgetuppdraget angavs att Etableringscentrum ska utgöra en gemensam ingång för nyanlända där samlad kompetens inom etableringsområdet tillhandahålls.

Med utgångspunkt i uppdraget genomförde arbetsmarknadsförvaltningen i samverkan med Arbetsförmedlingen samt med representanter för socialförvaltningen och alla nuvarande stadsdelsförvaltningar, en omfattande utredning som redovisas i sin helhet i den bilagda utredningsrapporten ”Utredning om Etableringscentrum i Stockholm 2019” *(Dnr: AMN 2020-0165-1.3)*.

Den samlade bedömningen från utredningens sida var att det finns en stor samsyn kring behovet av större samordning av arbetet med nyanlända samt att få bättre effektivitet i det rekryterande arbetet mot studier och jobb. Såväl representanter från staden, berörda myndigheter som nyanlända själva lyfte behovet av att utveckla ett holistiskt arbetssätt, snabbare arbetsprocesser, tätare samarbete mellan aktörerna och en sammanhållen planering med den nyanlända i centrum. Utredningen visade vidare på en stor samsyn vad gäller behovet av att samtliga nyanlända såväl

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

kommunanvisade som egenbosatta och deras anhöriga [1]erbjuds ett likställigt mottagande i staden.

Utredningen poängterade att flera statliga myndigheter, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Skatteverket, och Försäkringskassan är viktiga samarbetsparter för ett Etableringscentrum. En central förutsättning för att inrätta Etableringscentrum är Arbetsförmedlingens medverkan då de har det samordnande ansvaret för etableringen och huvudansvaret för att nyanlända ska komma ut i arbete och studier.

En omfattande förändring av Arbetsförmedlingens arbetssätt påbörjades under 2019 innefattande bland annat minskad lokal närvaro och ökad digitalisering av kundkontakter. Därutöver har beslut fattats om en omstrukturering av arbetsförmedlingens uppdrag som beräknas vara genomförd 2022. Sammantaget kommer servicen till arbetssökande att vara under förändring fram till dess att en ny förmedling är på plats. Samtidigt under utredningens genomförande pågick också omorganisation inom såväl Migrationsverket som Statens servicekontor. Utredningens bedömning var därför att det under 2019 inte fanns förutsättningar att till fullo utreda de statliga aktörernas möjlighet att medverka på Etableringscentrum. Däremot konstaterade utredningen att en realistisk väg framåt kunde vara att staden sammanför egna resurser och verksamheter som är riktade till nyanlända. Det skulle skapa förutsättningar att med Etableringscentrum som plattform successivt utveckla samarbetsformer med statliga aktörer utifrån deras förutsättningar.

Utredningen har presenterats i nätverket för stadsdelsdirektörer, nätverket för stadsdelsförvaltningarnas chefer för Individ och familjeomsorgen, nätverket för chefer för ekonomiskt bistånd, nätverket för chefer för samhällsvägledning till nyanlända, chefsforum på arbetsmarknadsförvaltningen samt i nätverket för stadsdelsförvaltningarnas kontaktpersoner för samhällsvägledning.

Inom ramen för utredningsuppdraget uppmanades arbetsmarknadsförvaltningen att undersöka möjligheter till finansiering av vissa delar av ett Etableringscentrum med medel ur

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

[1] Personer som ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person som den anhöriga har anknytning till först togs emot i en kommun. Anhöriga har rest in i landet med klara tillstånd och omfattas av etableringsprogrammet och kommunens ansvar för mottagande.

Europeiska Socialfonden (ESF). Förvaltningen ansökte om och beviljades medel till projektet Hållbar etablering. Projektet drivs av arbetsmarknadsförvaltningen och Arbetsförmedlingen och ska utveckla nära samverkan med arbetsgivare genom integrationspakten. Målgruppen är nyanlända personer som har kort utbildningsbakgrund samt kortutbildade nyanlända som tidigare deltagit i etableringsprogrammet men nu är inskrivna i Jobb- och utvecklingsgarantin (JOB) inom en ramtid på 36 månader räknat från första folkbokföringsdatum. Genom projektet togs det första steget till Etableringscentrum. Under 2020 har projektet samlokaliserats med socialnämndens verksamhet Intro Stockholm. Projektet kommer att pågå till och med juni 2022.

Den 21 april 2020 fattade arbetsmarknadsnämnden beslut om att godkänna arbetsmarknadsförvaltningens utredningsrapport om Etableringscentrum, att med utredningen som grund godkänna ett stegvis inrättande av Etableringscentrum, samt att överlämna utredningen till kommunstyrelsen (*Dnr: AMN 2020-0165-1.3)*.

Den 26 maj 2020 har Socialnämnden i särskilt ärende beslutat att socialförvaltningen genom Intro Stockholm blir en aktiv samarbetspart i utvecklingen av Etableringscentrum, att Etableringscentrum samlokaliseras med Intro Stockholm samt att Intro Stockholms uppdrag att ge initial samhällsvägledning utökas till att även omfatta nyanlända som är egenbosatta. *(Dnr: 1.2.1-299/2020)*

Under 2020 har arbetsmarknadsförvaltningen, i samverkan med främst socialförvaltningen och Arbetsförmedlingen, fördjupat arbetet med de förslag som utredningen kom fram till under 2019. En viktig del har varit att vidare undersöka förutsättningarna för statlig medverkan på Etableringscentrum. Det finns ett stort intresse för att utveckla samverkansformer för ett bättre mottagande och inställningen till Etableringscentrum är positiv från de statliga aktörerna.

2. Nyanlända i staden

Med nyanländ avses personer som är födda utanför EU/EES, som inte befunnit sig i Sverige i mer än 36 månader efter att ha fått uppehållstillstånd. Detta är den definition som används av Arbetsförmedlingen, som även är den som staden följer gällande insatser inom vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser. Definitionen användes i utredningen om Etableringscenter och ligger även till grund för förvaltningens synpunkter och förslag i föreliggande ärende.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Sedan toppåret 2017 har antalet nyanlända kommunmottagna i Stockholms stad sjunkit. År 2020 omfattade mottagandet drygt 1 050 individer[2]. Ett lägre antal än förväntat vilket delvis kan förklaras av svårighet att resa in i Sverige under pandemin. Under 2021 beräknas staden ta emot cirka 1 350 nyanlända. Drygt hälften (790) utgörs av personer som omfattas av bosättningslagen[3], kvotflyktingar och personer från Migrationsverkets anläggningsbonde, vilka anvisas till staden. Resterande antal (561) är personer som kommer att självbosätta sig i staden, så kallade ”EBO”. Till EBO räknas även anhöriga till nyanlända.

Vid utgången av november 2020 uppgick antalet nyanlända mellan 20-64 år, inskrivna på arbetsförmedlingen och folkbokförda i Stockholms stad till drygt 3 200 individer. Cirka 1 300 omfattades av Etableringsprogrammet[4] på Arbetsförmedlingen. Omkring 45 procent är män och 55 procent är kvinnor. Fördelat på ålder är 71 procent av de nyanlända under 40 år och 29 procent är mellan 40 och 65 år.

En hög andel av den totala gruppen nyanlända, 40 procent, är kortutbildade, d.v.s. har gått i skola i högst 10 år i sitt hemland. Av inskrivna i etableringsprogrammet är 57 procent kortutbildade. I åldrarna 20-29 år är det omkring 56 procent av deltagarna i etableringsprogrammet som endast har förgymnasial utbildning.

Cirka 39 procent av den totala gruppen nyanlända och cirka 24 procent av nyanlända i etableringsprogrammet har utbildning på eftergymnasial nivå. Majoriteten är kvinnor.

Utöver grupperna ovan fanns omkring 820 nyanlända unga som, vid utgången av 2020, deltog i språkintroduktion på en gymnasieskola i staden. Utbildningsförvaltningen bedömer att endast ett mindre antal blir behöriga för att gå vidare till nationella gymnasieprogram. Däremot kan det bli aktuellt med en fortsättning för vissa elever på

[2] Statistik från Migrationsverket. Visas med två månaders förskjutning varvid antalet kan komma öka.

[3] Bosättningslagen (2016:38) omfattar nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd som flyktingar eller annan skyddsbehövande enligt vissa bestämmelser i utlänningslagen (2005:716) samt anhöriga till dessa personer. Enligt bosättningsförordningen (2016:39) omfattar anvisningar till kommunerna endast nyanlända som vistas i anläggningsboenden och kvotflyktingar. Även kvotflyktingar som samtidigt är ensamkommande barn (med uppehållstillstånd) omfattas av bosättningslagen.

[4] I etableringsprogrammet deltar den som har fyllt 20 men inte 65 år och nyligen har fått uppehållstillstånd som flykting, kvotflykting eller skyddsbehövande eller på grund av anknytning till en person som har fått uppehållstillstånd som flykting, kvotflykting eller skyddsbehövande.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

språkintroduktion till andra introduktionsprogram som yrkesintroduktion eller individuellt alternativ.

Sammantaget innebär det att det finns ett stort antal unga och vuxna nyanlända som saknar gymnasiekompetens i Stockholms stad. Kort utbildning är i Stockholmsregionen den enskilt största riskfaktorn på arbetsmarknaden. Unga som saknar gymnasiekompetens har en mycket utsatt situation som har ökat ytterligare som konsekvens av pandemins effekt på arbetsmarknaden.

Arbetslösheten i Stockholm har länge legat stabilt på omkring 6 procent (enligt Arbetsförmedlingens data av öppet arbetslösa inklusive arbetssökande i program) för att under hösten 2019 stiga något. När landet och staden våren 2020 kastades in i en pandemi har arbetslösheten ökat. Högst sannolikt kommer de grupper som idag är mest utsatta på arbetsmarknaden få en än mer utsatt position i spåren av varsel, uppsägningar och en förväntad lågkonjunktur. Nyanlända, och då särskilt de kortutbildade, kommer därmed med största sannolikhet att möta ytterligare utmaningar på arbetsmarknaden.

3. Stadens ansvar, förutsättningar och nuvarande arbetssätt

Staden har tillsammans med Arbetsförmedlingen ett gemensamt ansvar för att skapa goda förutsättningar för alla nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhällslivet.
Staden ansvarar bland annat för att tillhandahålla boende och inom ramen för bosättningslagen har staden ett särskilt ansvar för att erbjuda kommunanvisade nyanlända en bostad. De bostäder som erbjuds är genomgångsbostäder och erbjuds främst av Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS). Även socialnämnden erbjuder kollektiva boendelösningar och privat uthyrning.

Staden ansvarar vidare för att vid behov tillhandahålla praktisk hjälp för nyanlända som har anvisats till kommunen, boende och omsorg för ensamkommande barn, samhällsorientering, samhällsvägledning, studie- och yrkesvägledning samt svenskundervisning (sfi) och vuxenutbildning. Staden ansvarar även för att enskilda som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver enligt socialtjänstlagen.

Staden har inte primärt ett ansvar för arbetsmarknadsinsatser för nyanlända men har utifrån sin kommunala kompetens möjligheter att bidra till att stärka anknytningen till arbetslivet och samhällslivet inom sina verksamheter. Detta kan ske bland annat genom studie- och yrkesvägledning, arbetslivsorientering, validering, praktik samt

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

genom matchning till föreningsaktiviteter, Stockholmsjobb och extra tjänster. Staden kan även verka för att utbildningen i svenska för invandrare kombineras med arbetsmarknadsrelaterade aktiviteter såsom arbetsplatsförlagd praktik och språkstödjande insatser under studier och praktik. Genom integrationspakten kan staden erbjuda mentorskapsprogram, rekryteringsevents, arbetstillfällen genom sociala klausuler i upphandlingar, praktik och studiebesök hos företag.

Staden har ett etablerat och strukturerat första mottagande av kommunanvisade nyanlända genom socialnämndens verksamhet Intro Stockholm. De nyanlända får genom Intro Stockholm socialt stöd och praktisk hjälp i samband med bosättning samt erbjuds samhällsinformation och introduktion. Ca 15-16% av de kommunanvisade utgör personer med särskilda behov av insatser vilka därför förs över till aktuell stadsdelsförvaltning.
Det saknas ett motsvarande strukturerat mottagande av egen bosatta samt anhöriga till nyanlända, trots att antalet personer under de senaste åren varit nästan lika många som kommunanvisade. Sedan stadsdelsnämnderna fick uppdraget i budget 2018 att erbjuda samhällsvägledning till nyanlända har det pågått ett aktivt arbete för att nå ut till egenbosatta med erbjudande om samhällsvägledning vilket visat sig har varit svårt. Även Arbetsförmedlingen har svårt att nå ut till alla egenbosatta vilket i en förlängning innebär att alla inom målgruppen inte deltar i Etableringsprogrammet.

Ansvaret för arbetet med nyanlända är uppdelat mellan olika nämnder inom staden och ansvarsfördelningen upplevs inte alltid som tydlig. Liknande insatser bedrivs inom flera nämnder, vilket ökar risken för dubbelarbete.

Ärendet

I Stockholms stads budget för 2021 har arbetsmarknadsnämnden fått i uppdrag att:

- genom stadens etableringscentrum erbjuda ett tidigt, förebyggande och sammanhållet stöd och insatser som syftar till att hjälpa nyanlända att etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället, samt stärka samverkan med nationella myndigheter för ett bättre mottagande.
- samverka med socialnämnden kring etableringscentrum.
- tillsammans med Arbetsförmedlingen medverka i skyndsamt upprättande av den nyanländes handlingsplan och vid behov i samverkan med stadsdelsnämnderna bidra med sociala insatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Nämnden tillförs även resurser för inrättande av Etableringscentrum med utgångspunkt från arbetsmarknadsnämndens beslut 2020-04-08 Dnr AMN 2020-0165-1.3.

Socialnämnden ges i budget 2021 i uppdrag att samverka med arbetsmarknadsnämnden kring etableringscentrum. Även stadsdelsnämnderna ges i uppdrag att med stöd av arbetsmarknadsnämndens Etableringscentrum samverka både inom staden och externt med näringsliv och civilsamhälle för att nyanlända ska etableras snabbt på arbetsmarknaden.

I stadens budget för 2021 anges att Stockholm ska vara ett nationellt och internationellt föredöme för snabb etablering av nyanlända på arbetsmarknaden. Staden ska ha ett effektivt och samlat mottagande av nyanlända som möjliggör en snabb etablering på arbetsmarknaden och i samhället

I budget 2021 ges samtliga nämnder och bolagsstyrelser i uppdrag att säkerställa en ändamålsenlig organisation och arbetssätt för nyanländas kommunmottagning och etablering samt att vidareutveckla de kommunala etableringsinsatserna med syfte att förbättra arbetssätt och samordning.

I detta ärende lägger arbetsmarknadsförvaltningen fram ett förslag till uppdaterat ärende avseende inrättande av Etableringscentrum Förslagen är i huvudsak identiska med de förslag som nämnden tidigare fattat beslut om och tar sin utgångspunkt i:

arbetsmarknadsnämndens beslut *dnr AMN 2020-0165-1.3* :

- att godkänna det stegvisa inrättandet av Etableringscentrum och överlämnar utredningen till kommunstyrelsen
- att godkänna utredningsrapporten om Etableringscentrum

samt socialnämndens förslag *dnr 1.2.1-299/2020:*

- att socialförvaltningen genom Intro Stockholm blir en aktiv samarbetspart i utvecklingen av Etableringscentrum
- att godkänna att Etableringscentrum samlokaliseras med Intro Stockholm
- att Intro Stockholms uppdrag att ge initial samhällsvägledning utökas till att även omfatta nyanlända som är egenbosatta.

Ärendet har, jämfört med tidigare ärende, i huvudsak kompletterats med Socialnämndens eget förslag om att Intro Stockholms uppdrag att ge initial samhällsvägledning utökas till att även omfatta

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

nyanlända som är egenbosatta, beskrivet i Socialnämndens ärende *Etableringscentrum samlokaliseras med Intro Stockholm (Dnr 1.2.1-299/2020)*, uppdrag i Kommunfullmäktiges budget 2021 som rör Etableringscentrum, överväganden om ansvarsfördelning avseende initialt ekonomiskt bistånd för nyanlända (den så kallade ”glappetersättningen) samt en förtydligad beskrivning av tilltänkt samarbeta och samordning mellan Etableringscentrum och stadsdelsförvaltningarna.

Nämnden föreslås besluta att föreliggande ärende ersätter tidigare ärende med diarienummer AMN 2020-0165-1.3.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben vid arbetsmarknadsförvaltningen.

Förvaltningens Synpunkter och förslag

Mål och syfte med Etableringscentrum

Via stadens Etableringscentrum ska nyanlända erbjudas en väg in, ett sammanhållet och likställt bemötande och en sammanhållen plan för sin etablering. Den övergripande målsättningen med Etableringscentrum ska vara att förkorta etableringstiden genom att samla och stärka stadens resurser och kompetenser inom det initiala mottagandet samt stärka samverkan inom staden, med statliga myndigheter och civila samhället kring målgruppen nyanlända.

Målgruppen för Etableringscentrum ska vara:

- Personer födda utanför EU/EES som befunnit sig i Sverige upp till 36 månader efter beviljat uppehållstillstånd och deras anhöriga.
- Efter individuell bedömning kan personer som har en pågående kontakt med Etableringscentrum men där tidsgränsen på 36 månader passerats, ha fortsatt kontakt.
- Personer födda utanför EU/EES som beviljats uppehållstillstånd 2016 eller senare, har avslutats i etableringen, är arbetslösa och bor i stadens genomgångsbostäder.

Prioriterade grupper föreslås vara nyanlända som omfattas eller har avslutat etableringsprogrammet och är arbetslösa, kortutbildade med högst förgymnasial utbildning, nyanlända kvinnor samt nyanlända med funktionsvarianter.

I förslaget till målgrupp inkluderas inte ansvaret för ensamkommande barn och unga. Detta ansvar ligger idag på socialnämnden och stadsdelsnämnderna, och här föreslås ingen

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

ändring. Däremot kan Etableringscentrum erbjuda initial samhällvägledning, lotsning och arbetsmarknadsrelaterat stöd för anhöriga till ensamkommande.

Syftet med Etableringscentrum föreslås vara att

- erbjuda ett välkomnande, förenklat, effektivt och likställigt mottagande, för kommunanvisade och egen bosatta nyanlända samt deras anhöriga
- erbjuda och lotsa till jobb, arbetsmarknadsinsatser, praktikplatser och mentorskap
- arbeta rekryterande mot studier inom vuxenutbildningen och till samhällsorienteringen
- bidra till en sammanhållen individuell planering för individen
- effektivisera samverkan inom staden och med statliga aktörer, civila samhället och övriga berörda aktörer utifrån ett holistiskt förhållningssätt, med den nyanlända i centrum.

Etableringscentrums uppdrag föreslås vara att

- genom egna insatser, vägledning, och rådgivning stärka den nyanländas möjligheter att komma ut i jobb eller studier, kunna leva ett självständigt liv, vara självförsörjande.
- förkorta etableringstiden och därmed minska stadens kostnader under och efter etableringsperioden
- utveckla metoder och samarbeten inom staden, med statliga myndigheter, civila samhället och andra berörda aktörer i syfte att förenkla och effektivisera den initiala processen.
- fungera som en plattform för integrationspakten och för rekrytering mot studier och samhällsorientering
- fungera som en plattform för samverkan med civila samhället
- fokusera på det förebyggande arbetet i syfte att motverka utanförskap och långtidsarbetslöshet

Arbetssätt

Etableringscentrum föreslås arbeta enligt nedan:
Genom att Migrationsverket föreslås hänvisa även egenbosatta personer till Etableringscentrum förstärks stadens möjlighet att nå ut till alla inom målgruppen. Det befintliga arbetssättet för initialt mottagande av kommunanvisade nyanlända som Intro Stockholm arbetar med, tas tillvara inom ramen för Etableringscentrum och föreslås omfatta även egen bosatta samt anhöriga till nyanlända. Etableringscentrums uppdrag blir att bidra till att vägleda, lotsa och coacha den nyanlända mellan aktörer och insatser samt erbjuda stöd i syfte att förkorta vägen till jobb eller studier.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Etableringscentrum ska säkerställa att den nyanlända folkbokför sig, registrerar sig hos Försäkringskassan och skriver in sig på Arbetsförmedlingen samt erbjuds initial samhällsinformation, samhällsvägledning och socialt stöd.

Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för etableringen och huvudansvaret för att nyanlända ska komma ut i arbete och studier. Etableringscentrum ska ansvara för samverkan med Arbetsförmedlingen kring inskrivning och de nyanländas individuella plan. Vid behov ska Etableringscentrum ansvara för att komplettera med stadens insatser som erbjuds av Jobbtorg Stockholm och Vuxenutbildning Stockholm. Genom integrationspakten och ett aktivt deltagande och samarbete med näringsliv och civilsamhälle erbjuds mentorskap, branschinformation, studiebesök hos företag och riktade rekryteringsevents till nyanlända.

Intro Stockholms arbetssätt med initial samhällsvägledning och introduktion föreslås omfatta även egen bosatta och anhöriga till nyanlända. Vidare föreslås att Etableringscentrum redan under den första initiala tiden kan erbjuda studie- och yrkesvägledning, mentorskap, matchning till praktik, Stockholmsjobb och extra tjänster. Genom Inkludering genom föreningslivet (tidigare benämnd VIDA) erbjuds matchning till föreningsaktiviteter.

Etableringscentrum ska medverka till att nyanlända i Etableringsprogrammet, som har flera myndighets- eller vårdkontakter, får en sammanhållen planering. Genom den nya funktionen etableringskoordinator, motsvarande det som finns i projektet Hållbar Etablering, kan stöd erbjudas genom att koordinatorn:

- Har en coachande och vägledande roll med ett helhetsperspektiv på den nyanländes nuvarande livssituation och stöttar inom områden som är viktiga för att förkorta etableringstiden. Coachande för att stärka individens egenmakt, inspirera och informera om eget ansvar och planering av den egna processen mot självförsörjning och självständighet.
- Fungerar som en samordnande länk till Arbetsförmedlingen, andra myndigheter, föreningar och arbetsgivare utifrån individens situation och behov.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Inrättande av Etableringscentrum innebär i första hand en förstärkning av stadens initiala mottagande av nyanlända, och innebär i huvudsak inget reducerat ansvar för stadsdelsnämnderna. Efter den initiala vägledning som erbjuds vid Etableringscentrum hänvisas de nyanlända huvudsakligen till den samhällsvägledning som stadsdelsförvaltningarna erbjuder eftersom det är angeläget att den nyanlände snabbt får en lokal förankring och tillgång till lokal service. Detta motsvarar det arbetssätt som redan idag finns avseende gruppen kommunanvisade. Arbetsmarknadsnämnden har ett samordnande ansvar för stadsdelsnämndernas samhällsvägledning och på detta sätt kan en nära samverkan mellan Etableringscentrum och stadsdelsnämndernas samhällsvägledning upprätthållas. Detta minskar risken för otydligheter i ansvarsfördelningen avseende samhällsvägledning i olika faser av den nyanländes etablering.

Under hela Etableringsperioden fortsätter Etableringscentrum att erbjuda arbetsmarknadsrelaterat stöd i form av studie- och yrkesvägledning, CV-verkstäder, insatser för att höja den digitala kompetensen hos nyanlända, mentorskap, arbetsgivarkontakter och rekryteringsevents genom integrationspakten, förmedling av kontakter med föreningar genom Inkludering via föreningslivet (f.d. VIDA), samt kompletterande arbetsmarknadsinsatser från staden i samverkan med Arbetsförmedlingen. Detta är en förstärkning och ett förtydligande av uppdrag som redan idag ligger inom arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde. Övriga aktiviteter anordnas i samverkan med civila samhället, Region Stockholm och övriga aktörer.

Etableringscentrum bör kunna erbjuda initial bostadsvägledning men det huvudsakliga ansvaret för bostadsvägledningen bör även fortsättningsvis ligga på stadsdelsnämnderna och SHIS som tillsammans kan utveckla former för samarbetet utifrån lokala behov och förutsättningar. Etableringscentrum kommer att komplettera arbetet genom att ansvara för det arbetsmarknadsrelaterade stödet med syfte att förbättra de nyanländas förutsättningar att få en bostad.

Som tidigare nämnts i avsnittet om målgrupp påverkas inte ansvarsfördelningen för ensamkommande unga av inrättande av Etableringscentrum. Dock kan Etableringscentrum erbjuda initial samhällvägledning, lotsning och arbetsmarknadsrelaterat stöd för anhöriga till ensamkommande.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Frågor för vidare utredning

Initialt ekonomiskt stöd – ”glappet”
Socialnämnden genom Intro Stockholm ansvarar idag för hanteringen av initialt ekonomiskt bistånd i avvaktan på etableringsersättning, den s.k. ”glappetersättningen” för kommunanvisade nyanlända. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att hantera glappetersättningen för egen bosatta.

Syftet med Etableringscentrum är att erbjuda en väg in och likvärdig service för alla nyanlända. Därför skulle Intro Stockholms uppdrag, efter erforderliga beslut, kunna utökas från och med 2022 till att omfatta hanteringen av glappetersättningen även för egen bosatta. Det skulle innebära en ansvarsförflyttning för nyanlända i behov av försörjningsstöd i avvaktan etableringsersättning, men som inte är i behov av andra insatser från socialtjänsten, från stadsdelsnämnderna till Intro Stockholm.

Arbetssätt och rutiner avseende hantering av glappetersättningen för kommunanvisade är idag utarbetade och arbetssättet torde, utan större behov av förändringar, kunna tillämpas även för nyanlända egenbosatta under förutsättning att samverkan med Migrationsverket utvecklas så att även nyanlända egenbosatta och anhöriga hänvisas till Etableringscentrum direkt från Migrationsverket.

Det måste utredas om Intro Stockholms uppdrag bör utökas till att omfatta hanteringen av glappetersättningen även för egen bosatta. En utredning bör ta hänsyn till konsekvenser för bland annat Intro Stockholms uppdrag och stadsdelsnämndernas helhetsansvar för samhällsvägledningen efter det initiala skedet. Men detta är inget som Arbetsmarknadsnämnden kan ta beslut om i detta eller annat ärende och lämnar endast detta som ett förslag till Kommunstyrelsen.

Utvecklande av samverkansformer

Med Etableringscentrum som plattform kan Arbetsmarknadsnämnden och Socialnämnden tillsammans bygga upp samverkan inom staden och med statliga aktörer. Fokus för Etableringscentrum är utveckling av sammankopplade arbetssätt mellan olika aktörer där individen sätts i centrum utifrån ett holistiskt förhållningssätt. Arbetssätten behöver utvecklas såväl genom möten som med stöd av digital teknik och samordnas inom ramen för Arbetsmarknadsnämndens uppdrag att samordna samhällsvägledningen.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Samverkan mellan Etableringscentrum och samhällsvägledarna inom stadsdelsförvaltningarna är viktig och former för detta behöver utvecklas under året. Bland annat kan Etableringscentrum bidra med att anordna lokala aktiviteter, exempelvis information om arbetsmarknaden, utbildningar mm, i samverkan med samhällsvägledarna. Region Stockholm, som är en part i projektet Hållbar Etablering, har uttryckt intresse för att vara en aktör på Etableringscentrum eftersom det även ligger i vårdens intresse att nå nyanlända i tidigt skede för information och rådgivning.

Representanter från civila samhället kommer att bjudas in att anordna aktiviteter för nyanlända på Etableringscentrum. Bland annat har arbetsmarknadsförvaltningen en pågående dialog med Forum - idéburna organisationer med social inriktning, som har ansökt om projektmedel från Vinnova. Genom projektet vill Forum skapa en samarbetsmodell mellan staden och civila samhället där Etableringscentrum kan utgöra en plattform för modellen. Bland annat kan Forum erbjuda social- och asyljuridisk rådgivning, vägledning och lotsning som komplement till stadens samt erbjuda volontärutbildning för stockholmare som vill bidra i etableringen.

Stockholm Business Region (SBR) har i Stockholms stads budget för 2021 fått i uppdrag att tillsammans med kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, servicenämnden och Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd verka för etableringen av International House. Målgruppen för International House är kvalificerade arbetskraftsinvandrare, med minst högskolekompetens, samt deras medföljande. Målsättningen för International House är att skapa snabba, effektiva processer för registrering hos olika myndigheter. och tillståndsprövning (alla tillstånd klara på samma ställe) samt förkorta handläggningstiderna för uppehållstillstånd, folkbokföring, för att öppna bankkonton, få bank id mm. International House avser även att skapa samarbeten med universitet och högskolor samt erbjuda service till företag som vill rekrytera utländsk arbetskraft.

Målgrupperna för Etableringscentrum och International House skiljer sig åt avseende grund för uppehållstillstånd och ställning på arbetsmarknaden. I andra avseenden kan dock behoven vara lika för en nyanländ i Stockholm. Likheten mellan tänkta verksamheter är strävan att få till ett samarbete med statliga aktörer. Även andra likheter finns som t.ex. behov av inledande samhällsvägledning. Under våren kommer arbetsmarknadsförvaltning och SBR föra en diskussion om gränsdragningar och samverkansformer.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Genomförandeprocessen

Första steget till Etableringscentrum är redan taget genom projektet Hållbar Etablering som startade i augusti 2019 och som övergick i genomförandefas från och med juni 2020. Projektet har samlokaliserats med socialnämndens verksamhet Intro Stockholm under våren 2020.

Som ett andra steg kommer arbetsmarknadsnämnden, under 2021 att sammanföra delar av egna verksamheter, som är riktade till nyanlända, till Etableringscentrum. Verksamheten kommer även att stärkas med ytterligare funktioner som etableringskoordinatorer, arbetsledning, och administratör och kommunikatör.

Tillsammans med socialförvaltningen pågår under våren 2021 ett arbete med att hitta gemensamma lokaler. Lokalerna ska vara ändamålsenliga och anpassade till att gruppverksamheter och rekryteringsevents kan anordnas. Sammantaget ska lokalerna vara utformade så att Etableringscentrum ges förutsättningar att fungera som en inbjudande och aktiv mötesplats för nyanlända och för de aktörer i samhället som är engagerade i nyanländas etablering.

Under 2021 kommer Etableringscentrum och Intro Stockholm ta fram samverkansformer med de statliga aktörerna liksom med civila samhället och Region Stockholm. Vidare behöver samverkansformer och gränsdragningar tas fram mellan Etableringscentrum och stadsdelsförvaltningarna samt med Stockholm Business Region (SBR).

Etableringscentrums verksamhet beräknas starta vid halvårsskiftet 2021. Förberedelsearbete leds inledningsvis av en styrgrupp med representanter från arbetsmarknadsförvaltningen, socialförvaltningen och SHIS.

I ett tredje steg år 2022 kommer hela eller delar av projektet Hållbar etablering att implementeras i ordinarie verksamhet vid Etableringscentrum. Samverkan inom staden och med andra aktörer kommer att fördjupas och fortsatt fokus behöver läggas på utveckling av digitaliserade arbetssätt.

Förvaltningen vill särskilt lyfta fram vikten av Socialnämndens verksamhet Intro Stockholm, i enlighet med socialnämndens lämnade förslag Dnr 1.2.1-299/2020, har ett utökat ansvar att också vara första ingång för egen bosatta och anhöriga på samma sätt som man idag är första ingång för nyanlända från anläggningsboenden och kvotflyktingar. Detta bedömer arbetsmarknadsförvaltningen är

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

en förutsättning för att förverkliga tanken att staden ska erbjuda ett likvärdigt mottagande för nyanlända och att Etableringscentrum ska vara en väg in för alla nyanlända.

Inrättandet av ett Etableringscentrum, där stadens samlade kompetens inom etableringsområdet tillhandahålls möjliggör att kommunanvisade, egenbosatta och deras anhöriga erbjuds ett likställigt och sammanhållet mottagande i staden

Utöver 5 Mnkr som staden avsätter årligen till medfinansiering av projektet Hållbar etablering har 6,3 Mnkr med halvårseffekt avsatts i stadens budget för 2021 till Etableringscentrum.
För de delar av arbetsmarknadsnämndens befintliga verksamhet som förs över till Etableringscentrum följer finansieringen verksamheten. Om Intro Stockholms nya utökade uppdrag för egen bosatta leder till ett ökat behov av handläggare under innevarande år ska dessa kostnader för Socialnämnden tas inom ramen för etableringscentrum hos arbetsmarknadsnämnden, efter 2021 behöver detta hanteras i kommunfullmäktiges budgetarbete. Efter halvårsskiftet 2022 avslutas ESF-projektet Hållbar etablering vartefter ytterligare finansiering än de motsvarande 11,3 Mnkr per helår som nämnden tillförts i budget 2021 behöver tillkomma för att upprätthålla den planerade verksamheten.

Inflödet av mottagna nyanlända har minskat betydligt under de senaste åren. Med mindre volymer är förutsättningarna dock goda för att lägga grunden för ett Etableringscentrum som sedan kan dimensioneras utifrån hur inflödet kommer att se ut under kommande år.

Etableringscentrum ska upplevas som en aktiv mötesplats där nyanlända möter representanter för staden, arbetsgivare, utbildningsanordnare, Region Stockholm och civila samhället och andra som är engagerade i nyanländas etablering.
Etableringscentrum ska också direkt eller indirekt erbjuda snabba kontakter ned berörda statliga myndigheter. Som en del i att Etableringscentrum ska upplevas som en aktiv mötesplats och i syfte att stärka kommunikationen gentemot målgruppen föreslås Etableringscentrum ges namnet ”Welcome House”.

Jämställdhetsanalys

Vid analyser av statistik och forskningsstudier har skillnader mellan kvinnor och män uppmärksammats vilka genomgående lyftes fram i utredningen om Etableringscentrum som genomfördes 2019.

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

I fokusgrupper med nyanlända som genomfördes inom ramen för utredningen eftersträvades jämn könsfördelning. Kvinnors behov uppmärksammades särskilt genom en fokusgrupp med stadsdelsmammor i syfte att få veta mer om nyanlända kvinnors behov.
Etableringscentrum ska utgöra en gemensam ingång för samtliga nyanlända, både kvinnor och män, där samlad kompetens inom etableringsområdet tillhandahålls. Bedömningen är att Etableringscentrum borde gynna nyanlända kvinnor då dessa ofta står längre från arbetsmarknaden än männen och kan ha större utmaningar i etableringsprocessen.

Karina Uddén
arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson-Bech
utvecklingschef

Bilaga

1. Utredning om Etableringscentrum i Stockholm 2019
   Dnr: AMN 2020-0165-1.3

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2021-02-10
Karin Eriksson-Bech, Utvecklingschef	2021-02-09